

Krajowa narada w sprawach ochrony przyrody i zabytków

Pod patronatem Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Ministerstwa Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego zorganizowany został w dniach 16—18 V 1978 r., przy dużym zaangażowaniu Zjednoczenia Państwowych Przedsiębiorstw Gospodarki Rolnej w Bydgoszczy, krajowy zjazd wojewódzkich konserwatorów przyrody i wojewódzkich konserwatorów zabytków, poświęcony rewaloryzacji zabytkowych założeń zieleni. W obradach wzięła także udział 3-osobowa delegacja naukowców z Czechosłowacji.

Część kameralna narady odbywała się w Domu Kultury w Tucholi pod fachowym i niezwykle serdecznym przewodnictwem wiceministra kultury i sztuki prof. dra Wiktora Z i n a.

Wygłoszono następujące referaty:

1. Dr hab. inż. arch. K. P a w ł o w s k i — „Ochrona i właściwe wykorzystanie zabytkowych założeń zieleni a planowanie przestrzenne”;
2. Doc. dr hab. R. O l a c z e k — „Ochrona zabytkowych założeń zieleni a ochrona przyrody”;
3. Prof. dr hab. J. B o g d a n o w s k i — „Historia parków i ogrodów oraz problemy ich rewaloryzacji”;
4. Mgr inż. S. D ą b e k — „Zasady współpracy wojewódzkich konserwatorów przyrody i wojewódzkich konserwatorów zabytków”;
5. Dr inż. E. B a n i u k i e w i c z — „Ogólne zasady renowacji parków”;
6. Mgr inż. H. C h m i e l n i k — „Problemy współpracy użytkownika z konserwatorami zabytków i przyrody w programie rewaloryzacji parków podworskich na przykładzie woj. bydgoskiego”;
7. Doc. dr hab. L. M a j d e c k i — „Zasady sporządzania dokumentacji zabytkowych założeń zieleni”;
8. Mgr inż. S. B r z o s t o w s k i — „Udział Pracowni Konserwacji Zabytków w pracach nad rewaloryzacją zabytkowych założeń zieleni”.

Miłym akcentem Zjazdu było wręczenie 25 osobom odznaki „Zasłużonego działacza kultury”. Złotą odznaką „Za opiekę nad zabytkami” wyróżniono m.in. leśników, mgra inż. Stefana Niedzielskiego — dyrektora OZLP w Toruniu, mgra inż. Stanisława Czapiewskiego — wicedyrektora ds. zagospodarowania lasu w OZLP Toruń, mgra inż. Tadeusza Tyliżanowskiego — wojewódzkiego konserwatora przyrody w Bydgoszczy i dra inż. Alfonsa Sikorę — em. wojewódzkiego konserwatora przyrody w Gdańsku.

Praktyczną część terenową narady stanowiło obejrzenie i przedyskutowanie zabytkowych założeń zieleni w woj. bydgoskim, mianowicie w miejscowościach: Komorza, Rulewo, Sartowice, Wierzchlas i Komierowo.

W rzeczowej i twórczej dyskusji motywem przewodnim było powszechne przeświadczenie, że połączonym wysiłkiem etatowych pracowników ochrony przyrody i ochrony zabytków oraz społecznym staraniem wszystkich ludzi dobrej woli można i należy poprawiać i podtrzymywać klimat sprzyjający obecnie renowacji i rewaloryzacji zieleni — w tym zwłaszcza obiektów zabytkowych. Nasze społeczeństwo coraz lepiej uświadamia sobie, że ochrona dóbr kulturowych, w tym ochrona zabytków architektury, a nade wszystko ochrona zieleni i przyrody żywej, jest problemem stanowiącym o bycie lub niebycie przyszłych pokoleń. Na Zjeździe wysunięto wiele nowych wniosków i koncepcji, zwłaszcza na temat dalszej potrzeby przebudowy psychiki społecznej przez odpowiednie wychowanie w duchu ochrony przyrody i środowiska oraz nieustające uświadamianie dzieci, młodzieży i całego społeczeństwa — przez szkołę, prasę, radio i telewizję. Podawano przykłady, jak sprawy te usiłują rozwiązywać nasi sąsiedzi oraz inne rozwinięte kraje świata, jaką wagę przykładają do nich ONZ.

Zasygnalizowano niedobór inżynierów-ogrodników w południowej części Polski, gdzie tysiąc zabytkowych założeń zieleni wymaga odbudowy i rewaloryzacji — zwłaszcza w miejscowościach kuracyjnych. Liczbę zabytkowych obiektów zieleni ocenia się w Polsce na ok. 16 tys., w tym na Dolnym Śląsku na przeszło tysiąc obiektów.

Profesor W. Zin wyraził gorące uznanie społeczeństwu i specjalistom oraz działaczom ochrony przyrody woj. bydgoskiego, którzy od lat poświęcają dużo uwagi i starań w zakresie zachowania zieleni oraz zabytków budownictwa. Zapowiedział, że także na szczeblu centralnym przewiduje się poczynienie w niedługim czasie dalszych skutecznych kroków w tej dziedzinie, przedsięwziętych wspólnie przez resorty kultury i sztuki, leśnictwa i przemysłu drzewnego, rolnictwa oraz gospodarki terenowej i ochrony środowiska.

Dezyderaty opracowane przez Krajowy Zjazd konserwatorów przyrody i zabytków pomocne będą władzom centralnym przy uzupełnieniu przygotowywanych obecnie normatywnych aktów prawnych z zakresu ochrony środowiska oraz ochrony przyrody.

Wacław Ostrowski